

Силабус навчальної дисципліни
ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

підготовки

бакалаврів

(назва освітнього ступеня)

спеціальності

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(назва спеціальності)

освітньо-професійної програми

«Фінансове управління бізнесом»

(назва освітньої програми)

Статус дисципліни	Варіативна
Мова навчання	Українська
Факультет	Економічний
Кафедра	Безпеки охорони праці, цивільної та техногенної безпеки
Контакти кафедри	вул. Архітектора Олега Петрова 24а, Кафедра В1306 (тринадцятий поверх висотного корпусу) email: life.safety@pgasa.dp.ua
Викладачі-розробники	Рибалка Катерина Анатоліївна, кандидат технічних наук, доцент
Контакти викладачів	email: ryibalka.katerina@pdaba.edu.ua, (068) 697-51-00
Розклад занять	https://pgasa.dp.ua/timetable/WSIGMA/MEX/K5/ROZKLA D.HTML
Консультації	https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2023/03/Grafik-konsult-NPP-II-sem-2022-2023.pdf

Анотація навчальної дисципліни

Знання з дисципліни «Основи охорони праці та цивільного захисту» необхідні сучасному фахівцеві для володіння основними нормативно-законодавчими актами України з охорони праці, пожежної безпеки та цивільного захисту, правами та обов'язками робітників та роботодавців в цьому напрямку. Здатність оцінити економічні, організаційні процеси з точки зору охорони праці, запропонувати засоби та заходи щодо покращення умов праці на робочих місцях підприємства. Розуміти важливість профілактичних заходів від впливу небезпечних та шкідливих виробничих факторів, впроваджувати їх в практику для попередження нещасних випадків, профзахворювань. Вивчення основних питань пожежної профілактики і засобів гасіння пожеж, проведення ідентифікації, дослідження умов виникнення і розвитку надзвичайних ситуацій та забезпечення скоординованих дій щодо їх попередження на об'єктах господарства (ОГ) відповідно до своїх професійних обов'язків з урахуванням завдань з цивільного захисту (ЦЗ).

	Години	Кредити	Семестр IV
Всього за навчальним планом, з них:	150	5,0	150
лекції	30	-	30
лабораторні роботи	-	-	-
практичні заняття	16	-	16
Самостійна робота, у т.ч:	104	-	104
підготовка до аудиторних занять	20	-	20
підготовка до контрольних заходів	24	-	24
виконання курсового проєкту або роботи	-	-	-
виконання індивідуальних завдань	-	-	-
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	60	-	60
підготовка до екзамену	-	-	-
Форма підсумкового контролю	-	-	залік

Мета вивчення дисципліни Мета дисципліни є надання знань, умінь, формування компетенцій для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємствах (об'єктах господарської, економічної та науково-освітньої діяльності), формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях та приймати продуктивні рішення у сфері цивільного захисту (ЦЗ), з урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності, а також досягнень науково-технічного прогресу.

Завдання вивчення дисципліни – є набуття студентами знань, умінь і здатностей ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці та гарантування збереження життя, здоров'я та працездатності працівників у різних сферах професійної діяльності також передбачає засвоєння студентами новітніх теорій, методів і технологій з прогнозування надзвичайних ситуацій (НС), побудови моделей їхнього розвитку, визначення рівня ризику та обґрунтування комплексу заходів, спрямованих на відвернення НС, захисту персоналу, населення, матеріальних та культурних цінностей в умовах НС, локалізації та ліквідації їхніх наслідків.

Пререквізити дисципліни: «Правознавство», «Загальний курс будівництва», «Вступ до спеціальності», «Математика для економістів».

Постреквізити дисципліни: «Управління персоналом», «Управління витратами».

Компетентності:

Відповідно до освітньо-професійної програми СВО ПДАБА 072 б – 2020.

Загальні компетентності:

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

СК12. Демонструвати розуміння особливостей ведення будівельної діяльності.

Програмні результати навчання:

РН 23. Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

РН 24. Розуміти особливості здійснення будівництва у практичній діяльності.

1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб.	с/р
Змістовий модуль 1. Правові та організаційні основи охорони праці. Основи фізіології та гігієни праці. Основи пожежної безпеки					
1. Основи законодавства України з охорони праці	11	2	2		7
2. Гарантії прав на охорону праці	9	2			7
3. Організація охорони праці на підприємстві. Навчання з питань охорони праці	11	2	2		7
4. Виробничий травматизм і професійні захворювання	9	2			7

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб.	с/р
5. Гігієна праці та виробнича санітарія	11	2	2		7
6. Виробниче освітлення	9	2			7
7. Основи електробезпеки	11	2	2		7
8. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах	9	2			7
Разом за змістовим модулем 1	80	16	8		56
Змістовий модуль 2. Державна політика України у сфері цивільного захисту. Планування заходів з питань цивільного захисту. Оцінка стійкості роботи об'єктів в НС. Техногенні аварії з вибухами на вибухонебезпечних об'єктах					
9. Моніторинг та сценарний аналіз виникнення і розвитку надзвичайних ситуацій	12	2	2		8
10. Державна політика України у сфері цивільної безпеки. Єдина система цивільного захисту України. Режими її функціонування	10	2			8
11. Сили цивільного захисту України	12	2	2		8
12. Основні заходи щодо захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій у сфері цивільного захисту	12	4			8
13. Методи розрахунку зон ураження від техногенних вибухів і пожеж та противибуховий і протипожежний захист об'єктів господарювання.	12	2	2		8
14. Прогнозування обстановки та планування заходів захисту в зонах радіоактивного і хімічного зараження.	12	2	2		8
Разом за змістовим модулем 2	70	14	8		48
Усього годин	150	30	16		104

2. САМОСТІЙНА РОБОТА

ОПРАЦЮВАННЯ РОЗДІЛІВ ПРОГРАМИ, ЯКІ НЕ ВИКЛАДАЮТЬСЯ НА ЛЕКЦІЯХ:

№ з/п	Назва теми	Посилання
1	Соціально-економічне значення охорони праці. Охорона праці жінок, неповнолітніх, інвалідів.	осн [5, 6, 12,]
2	Принципи організації та види навчання з питань охорони праці. Навчання з питань охорони праці посадових осіб.	доп [5, 12] доп [14, 18]
3	Акти з охорони праці, що діють в організації, їх склад і структура. Інструкції з охорони праці. Розробка та затвердження актів з охорони праці, що діють в організації.	осн [5, 12] доп [17, 20]
4	Система державного управління охороною праці в Україні. Державний нагляд і громадський контроль за охороною праці.	осн [5, 12] доп [7, 17, 20]
5	Порядок розслідування обставин і причин виникнення професійних захворювань. Розслідування та облік аварій.	доп [13]
6	Методи аналізу виробничого травматизму	осн [11, 12] доп [19]
7	Основні засоби і заходи забезпечення пожежної безпеки виробничого об'єкту. Засоби пожежогасіння. Дії персоналу при виникненні пожежі.	осн [6, 15] доп [19]
8	Функціональні підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту. Територіальні підсистеми єдиної державної системи	осн [6, 8, 16] доп [19, 23, 25]

	цивільного захисту та їх ланки.	
9	Оперативно-рятувальна служба цивільного захисту. Спеціалізовані служби цивільного захисту. Добровільні формування цивільного захисту.	осн [6, 8, 16] доп [4, 19, 23]
10	Життєзабезпечення населення у НС. Організаційно – економічні заходи: декларування, ліцензування, страхування, нагляд і контроль, стандартизація та державна експертиза.	осн [6, 8, 16] доп [19, 23]
11	Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій. Фінансування заходів з ліквідації наслідків НС, відшкодування збитків постраждалим. Порядок надання фінансової допомоги та схема опрацювання зведень щодо виділення коштів з резервного фонду державного бюджету.	осн [6, 8, 16] доп [19, 23]
12	Радіаційний і хімічний захист населення і територій. Медичний захист, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення. Біологічний захист населення, тварин і рослин. Психологічний захист населення у разі виникнення надзвичайної ситуації	осн [6, 8, 16] доп [19, 23]

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ТА/АБО ГРУПОВИХ ЗАВДАНЬ

Індивідуальні та/або групові завдання не передбачені.

3. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання знань студентів з окремих змістових модулів

Оцінка кожного зі змістових модулів визначається як сума балів за відвідування лекцій, захисту практичних робіт та відповідей на тестові питання відповідно.

Порядок оцінювання студентів зі змістового модуля 1 «Правові та організаційні основи охорони праці. Основи фізіології та гігієни праці. Основи пожежної безпеки»

№ з/п	Вид контролю	Кількість балів
1.	Відвідування лекцій	8
2.	Поточний контроль (тести)	68
3.	Виконання практичних робіт	24
	Усього	100

Порядок оцінювання студентів зі змістового модуля 2 «Державна політика України у сфері цивільного захисту. Планування заходів з питань цивільного захисту.

Оцінка стійкості роботи об'єктів в НС. Техногенні аварії з вибухами на вибухонебезпечних об'єктах»

№ з/п	Вид контролю	Кількість балів
1.	Відвідування лекцій	7
2.	Поточний контроль (тести)	75
3.	Виконання практичних робіт	18
	Усього	100

Відвідування лекцій

Присутність студента на лекції оцінюється в 1 бал за лекцію, якщо студент був відсутнім – 0 балів.

Контрольна робота

Формою контролю знань зі змістових модулів є тестування, яке проводиться у вигляді письмових відповідей на питання тестових завдань з урахуванням матеріалу, який надається студентам для самостійного вивчення та охоплює всю освітню програму за даною дисципліною.

Тестове завдання з контролю знань зі змістового модуля 1 складається з 17 питань. Кожна правильна відповідь тесту оцінюється в 4 бали, неправильна – 0.

Тестове завдання з контролю знань зі змістового модуля 2 складається з 15 питань. Кожна правильна відповідь тесту оцінюється в 5 бали, неправильна – 0.

Практичні роботи

Всього 7 практичних робіт.

Кожна практична робота оцінюється в 6 балів:

6 балів - відповіді студента на питання грамотні та обґрунтовані; студент вільно, впевнено володіє методиками курсу; опанував теоретичні та практичні навички щодо організації технологічного процесу з точки зору охорони праці, розробки засобів захисту і профілактики від небезпечних та шкідливих виробничих чинників, впровадження їх в практику для попередження нещасних випадків;

3 - 5 бали - студент володіє навчальним матеріалом, на питання відповідає правильно, але потребує уточнень окремих положень, опанував теоретичні та практичні навички щодо організації технологічного процесу з точки зору охорони праці, розробки засобів захисту і профілактики від небезпечних та шкідливих виробничих чинників, впровадження їх в практику для попередження нещасних випадків;

1 - 2 бали - студент під час відповіді на питання припускається неточностей і помилок, вимагає додаткових питань; володіє матеріалом невпевнено, наявні складнощі при рішенні окремих питань тощо;

0 балів - студент зовсім не розуміє значення питань, повна відсутність відповіді, практичне завдання не виконано тощо.

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається як середньоарифметична між оцінками змістового модуля 1 та змістового модуля 2.

4. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і здобувача; прозорість оцінювання; інформування та реалізацію політики академічної доброчесності. При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти та викладачі діють відповідно до нормативної бази академії. Курс передбачає індивідуальну та групову роботу в колективі. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Передбачається систематичне відвідування здобувачами аудиторних занять, за винятком поважних причин. Проведення аудиторних занять та консультацій можливо в online формі з використанням Microsoft Office 365. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультацій викладача.

Пропущені заняття з поважної причини відпрацьовуються на наступному занятті шляхом додаткового опитування або тестування за темою пропущеного заняття. За відсутності документів, що підтверджують поважність причин пропуску занять, вважається, що пропуск занять здійснено без поважних причин. Відпрацювання пропущених практичних занять без поважної причини виконується в повному обсязі (година за годину), але не більше 4 годин за день у робочі дні та не більше 8 годин на день у вільний від навчання час, і у визначений термін відпрацювань пропущених занять відповідно до розкладу консультацій на кафедрі безпеки життєдіяльності.

Здобувачі академії обов'язково повинні дотримуватись академічної доброчесності та мають керуватися у своїй діяльності Кодексом академічної доброчесності Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури» ПЛПМ 0812-001:2018, яким встановлено загальні моральні принципи та правила етичної поведінки.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

– самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

– дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

– посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших авторів;

– надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Здобувачі повинні дотримуватись Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у Придніпровській державній академії будівництва та архітектури.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо здобувач має сумніви або непевність, що його дії або бездіяльність можуть порушити Кодекс академічної доброчесності Академії, він може звернутися за консультацією до Комісії з питань академічної доброчесності.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. ДБН В.2.2-5-97 Захисні споруди цивільної оборони. Будинки і споруди.
2. Державні санітарні норми та правила «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу» від 6.05.2014 р.
3. ДСТУ Б А.2.2-7:2010. Проектування. Розділ інженерно-технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони) у складі проектної документації об'єктів. Київ. – Мінрегіонбуд. України, -2010.
4. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 23.09.1999 р. зі змінами та доповненнями.
5. Закон України «Про охорону праці» від 14.10.1992 р. зі змінами та доповненнями.
6. Цивільний захист. Навч. посіб. / Зеркалов Д. В., Міхеев Ю. В., Праховник Н. А., Землянська О. В. За редакцією Д. В. Зеркалов – К.: Основа, 2014. 234 с.
7. Класифікаційні ознаки надзвичайних ситуацій від 12.12.2012 № 1400
8. Кодекс цивільного захисту України від 2 жовтня 2012 року
9. Конституція України. Основний закон. – К., 1996.
10. НПАОП 0.00-4.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання перевірки знань з питань охорони праці» від 26.01.05 р.
11. Основи охорони праці : підручник / М. С. Одарченко, А. М. Одарченко, В. І. Степанов, Я. М. Черненко. – Х. Стиль-Издат, 2017. - 334 с.
12. Основи охорони праці [Текст] : підручник / [А. С. Беліков та ін.]. ; під заг. ред. проф. А. С. Белікова ; Держ. ВНЗ "Придніпр. держ. акад. буд-ва та архітектури". - 2-ге вид. - Дніпро : Кулик В. В., 2019. - 448 с.
13. Порядок класифікації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру за їх рівнями від 24 березня 2004 р.
14. Порядок проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві від 19 квітня 2019 р.
15. Правила пожежної безпеки в Україні від 05.03.2015 р.
16. Стеблюк М.І. Цивільна оборона та цивільний захист: Підручник.– К: Знання-Прес, 2007.– 487 с.
17. Шудренко І. В. Основи охорони праці : навч. посіб. / І. В. Шудренко. – Житомир : Видавець, О. О. Євенок, 2016. – 214 с.

Допоміжна

1 Грибан В. Г., Негодченко О. В. Охорона праці. Навч. посіб. 2-ге вид.– К.: Центр учбової літератури, 2011. – 280 с.

2 ДБН В.2.5.28-2018 Природне і штучне освітлення

3 ДСН 3.3.6.037-99 Санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку

4 Закон України «Про аварійно – рятувальні служби». - К. Урядовий кур'єр, 14.12.1999. - №1281.

5 Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».

6 Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки». – К. 18.01.2001.-№2245- ІІІ.

7 Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

8 Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану». - К. Урядовий кур'єр, 14.06.2000.-№107.

9 Зеркалов Д.В. Охорона праці в галузі. Навч. посіб. / – К.: Основа, 2011. 551 с.

10 Кодекс законів про працю України

11 Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт «Оцінка стійкості об'єктів господарювання до впливу вражаючих факторів надзвичайних ситуацій» з курсу «Цивільний захист» для студентів усіх спеціальностей денної та заочної форм навчання / Укладачі: Пушнін Л.П., Капленко Г.Г., Шаранова Ю.Г., Карасьов О.Г. – Дніпропетровськ: ДВНЗ ПДАБА, 2014. – 38с.

12 Методичні вказівки до лабораторних робіт «Визначення концентрації шкідливих, небезпечних газів і парів у повітрі робочої зони» з дисципліни «Охорона праці» для студентів усіх напрямів підготовки денної та заочної форм навчання/ Укладачі: Чередниченко Л. А., Приходченко В. І., Капленко Г. Г. – Дніпро: ДВНЗ ПДАБА, 2018. – 20 с.

13 Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт «Дослідження параметрів мікроклімату на робочих місцях» з дисципліни «Основи охорони праці» для студентів усіх напрямів підготовки денної та заочної форм навчання/Укладачі: Чередниченко Л. А., Приходченко В. І., Капленко Г. Г. – Дніпро: ДВНЗ ПДАБА, 2017. – 22 с.

14 НПАОП 0.00-4.09-07 «Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. N 55.

15 НПАОП 0.00-4.11-07 «Типове положення про діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 56.

16 НПАОП 0.00-4.21-04 «Типове положення про службу охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 15.11.2004 р. N 255.

17 НПАОП 0.00-6.03-93 «Порядок опрацювання та затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві». Наказ Держнаглядохоронпраці від 21.12.93 р. N 132.

18 Основи охорони праці. Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо кваліфікаційним рівнем "бакалавр" / А.І. Ткачук, С.М. Богомаз-Назарова. – Перевидання, доповнене та перероблене. – Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард". – 2017. – 156

19 Основи цивільного захисту: Навч. посібник / В. О. Васійчук, В. Є Гончарук, С. І. Качан, С. М. Мохняк. - Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2010.-417с.

20 Положення про розробку інструкцій з охорони праці від 21 червня 2017 р.

21 Постанова Кабінету Міністрів України від 27.06.2003 р. N 994 «Перелік заходів та засобів з охорони праці, витрати на здійснення та придбання яких включаються до валових витрат».

22 Цивільний захист [підручник] / О. І. Запорожець, В. О. Михайлюк, Б. Д. Халмурадов та ін./ К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 264 с.

23 Охорона праці в галузі та цивільний захист : навчальний посібник для студ. закладів вищої освіти аграрної галузі / [В. М. Курепін, К. М. Горбунова, В. М. Курепін та ін.]. - Миколаїв : МНАУ, 2020. - 236 с.

24 Цивільний захист: навчальний посібник / К. О. Левчук, Р. Я. Романюк, А. О. Толок — Дніпродзержинськ : ДДТУ, 2016 р. — 325 с.

25 Завдання та діяльність центральних органів виконавчої влади у сфері цивільного захисту : Навчальний посібник / Деревинський Д. М., Єлісєєв В. Н., Попов Л.В. – «Українська технологічна група», 2012 – 299 с.

6. ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1 Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України. [Електронний ресурс]. - <http://www.social.org.ua>

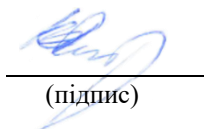
2 Офіційний сайт Державної служби з надзвичайних ситуацій України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mns.gov.ua>

3 Офіційний сайт Державної служби України з питань праці. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dsp.gov.ua>

4 Віртуальний читальний зал ПДАБА / Кафедри / Кафедра Безпеки життєдіяльності / Основи охорони праці; Організація охорони праці. – Режим доступу: <https://inlnk.ru/84PkNk>

5 Віртуальний читальний зал ПДАБА / Кафедри / Кафедра Безпеки життєдіяльності / Цивільний захист; Техногенна безпека. – Режим доступу: <https://inlnk.ru/XO35V7>

Розробник

(підпис)

(Катерина РИБАЛКА)

Гарант освітньої програми

(підпис)

(Тетяна ЗАГОРЕЛЬСЬКА)

Силабус затверджено на засіданні кафедри
Безпеки охорони праці, цивільної та техногенної безпеки
(назва кафедри)

Протокол від « 28 » серпня 2023 року № 1.